

Поліщук І.*

АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПОЛІТИКИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ АГРЕСІЇ РОСІЇ

«Ніхто і ніщо не зупинить Росію на шляху посилення демократії та забезпечення основних прав та свобод людини» - Володимир Путін [1]

Російська Федерація здобуває провідні позиції на світовій арені – її називають одним з майбутніх лідерів світової спільноти разом з Індією, Китаєм та Бразилією, а з погляду альтернативної моделі інформаційної безпеки, вона разом з США та Китаєм має впливати на всю глобальну систему. Сучасна Росія, від якої на даному етапі енергетично залежить Європа, ще 9 років тому представляла собою країну, де рейтинг влади був низький, де була відсутня інформаційно-ідеологічна система та не прослідковувалось жорстке керування механізмів ідеологічного тиску. Багато змінилося за ці 9 років – Росія має власну доктрину інформаційної безпеки, де вказані методи протидії інформаційно-психологічним загрозам, джерела загроз інформаційній безпеці, види загроз інформаційній безпеці [2]:

- загрози конституційним правам і свободам;
- загрози інформаційного забезпечення державної політики;
- загрози розвитку вітчизняної індустрії інформації;
- загрози безпеки інформаційних і телекомунікаційних засобів та систем, як вже розгорнутих, так і створюваних на території Росії;

Також Росія є ініціатором створення системи міжнародної інформаційної безпеки. Ще в 1998 році на адресу Генерального секретаря ООН було направлено спеціальне Послання з проблеми міжнародної інформаційної безпеки Міністра іноземних справ Російської Федерації І.С. Іванова [3].

Російська Федерація має активну зовнішню позицію - багато декларує на міжнародних форумах, роблячи це в атакуючому фреймі, що їм безумовно дозволяє робити їх внутрішньодержавне правове забезпечення, якому приділяється багато уваги. Так, дуже яскраво це демонструють промови Володимира Путіна на Мюнхенській конференції з питань безпеки, де він критично висловлюється про США, про те, що Вашингтон підриває міжнародну безпеку, коли намагається будувати однополярний світ, керуючись такими термінами як «холодна війна» [4] та на Всесвітньому Економічному Форумі, де на запитання про потребу допомоги в сфері інформаційних технологій, Путін різко відповідає, що Росія – не інвалід, що Росія не потребує допомоги; ця його промова як і всі інші є прямими і безапеляційними.

Якщо взяти до уваги такий фактор як телеканали в Росії, то за даними дослідження Асоціації «Спільний простір» та Комітету «Рівність можливостей» російське телебачення значну увагу приділяє внутрішній політиці. Основна частина новин - це точка зору керівництва держави: уряду та президента [5].

Все, що сьогодні відбувається з Інтернетом в Росії, говорить про те, що там це розуміють й серйозно готуються до розпалювання світової віртуальної війни. А це, перш за все, ідеологічний наступ, підготовка й орієнтоване зомбування населення.

* студентка 4 курсу відділення «міжнародна інформація» Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: проф. Рижков М.М.

Росія втілює свою інформаційну стратегію головним чином в кінематографі, що ще за часів Гітлера вважалося найефективнішим засобом впливу на громадську свідомість. Найсвіжіший приклад – широко розрекламований фільм «Адмірал», що є ілюстрацією відновлення величі Росії. Характерною рисою її інформаційної політики є прихована цензура. Нині російський читач від народження опиняється в лінгвістичному та літературному середовищі (в аудіовізуальному – радіо й кіно/телебачення – також. – О. Р.), наповненому міфами, що звеличують державу[6].

Інформаційна політика Росії щодо сусідніх держав є «тотальною спецоперацією» під час інформаційної війни.

В Росії є декілька центрів, завданням яких є інформаційна діяльність на території колишніх республік Радянського Союзу, зокрема й України. Існує також і державна структура, яка координує діяльність усіх цих центрів щодо України та інших колишніх республік Радянського Союзу. Це Управління президента РФ з міжрегіональних і культурних зв'язків із зарубіжними країнами. Управління входить до складу Адміністрації президента Росії; згідно зі схемою Адміністрації, його статус є рівноцінним апаратові Ради Безпеки чи Управління зовнішньої політики. Окрім згаданих, в Росії є й інші установи, які займаються проблемами, близькими до питань інформаційної війни, однак коло їхніх інтересів обмежується академічним вивченням питання.

Розглянемо такі напрямки інформаційної агресії Росії як Україна та Грузія.

Україна: Росія намагається здійснити інформаційний вплив не тільки на внутрішню ситуацію в Україні, а, в першу чергу, на імідж України на міжнародній арені, що для новоутвореної країни є найважливішим. Наприклад, виступ представника Росії в ООН Чурікова в Нью-Йорку з приводу голодомору відбувся в традиційному антиукраїнському стилі. Путін називає поставки зброї в Грузію злочином. Медведев обіцяє в своїй практичній політиці не забути про «позицію некоторых близких нам стран». Також, Росія мала свою інтерпретацію захоплення Фаїни, виставивши Україну постачальником зброї до Південного Судану, куди заборонено її продавати ООН. Під час же газової війни з боку Росії в бій кинуто надважку артилерію на рівні президента, прем'єра, інших високопосадовців. Дуже часто висловлювання російських владних представників стосовно України суперечать нормам дипломатичної етики і міжнародного права. Україна, навіть за свідченнями російських радіостанцій, є задачею номер один для майбутнього впливу. Що говорити про таку роботу як Операція «Механічний апельсин» з апокаліптичним планом окупації України, де смішними, але водночас і насторожуючими є такі тези як: «етнічні чистки росіян», що тим самим налаштовує громадян Росії проти України, «Крим для України – головний біль», окреслюючи потребу Росії «допомогти» Україні її полегшити, применшення сил української армії та українських патріотів.

Грузія: Під час Грузино-Осетинського конфлікту в Росії, де основні телеканали контролюються державою, фактично був організований безперервний телемарафон, основні гасла якого повторювалися сотні раз на день і весь час були виведені великими буквами на екранах. Цими гаслами були «Геноцид у Південній Осетії» та «Примус Грузії до миру». Російське суспільство у згоді з владою країни підтримало введення військ у Південну Осетію і бойові дії на грузинській території, такі рішучі дії схвалило понад 70% росіян.

Справжня інформаційна війна розгорнулася в Інтернеті, ще задовго до початку бойових дій. На території Грузії були відключені російські канали новин. Як і під час протистояння навколо Бронзового солдата у Естонії, Грузія та її установи також зазнали атак хакерів. Зокрема, був атакований сайт МЗС Грузії.

Інформаційні впливи на держави, суспільства, людей сьогодні часом бувають ефективнішими за політичні, економічні чи військові, і це добре розуміє Російська Федерація, ефективно та дієво використовуючи новітні технології.

Література

1. [Електронний ресурс]: Цитати про Росію – електронний портал цитат Woopidoo - http://www.woopidoo.com/business_quotes/russia-quotes.htm
2. [Електронний ресурс]: Доктрина інформаційної безпеки Російської Федерації – Російська газета - http://www.rg.ru/oficial/doc/min_and_vedom/mim_bezop/doctr.shtm
3. [Електронний ресурс]: Міжнародне співробітництво в області інформаційної безпеки - Департамент по питанням безпеки і роззброєння, МІД Російської Федерації - <http://www.mid.ru/ns-dvbr.nsf/71ff2dbff09d113b43256a65002aa93b/4c86fcb9f8dc1b41c3256e320029b1ef?OpenDocument>
4. Мар'яна Драч «Чому Путін розкритикував американців у Мюнхені?» [Електронний ресурс]: Радіо Свобода - <http://www.radiosvoboda.org/content/article/959176.html>
5. Стаття «Резюме за результатами моніторингу українських, російських та польських телеканалів (17 листопада 2008 - 17 січня 2009 року)» [Електронний ресурс]: Український монітор - <http://www.prostir-monitor.org/murp.php?typ=zvit>
6. Олег Романчук «Війна, яку виграла Росія» [Електронний ресурс]: інформаційний портал Універсум- http://www.universum.org.ua/journal/2008/roman_9.html